

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

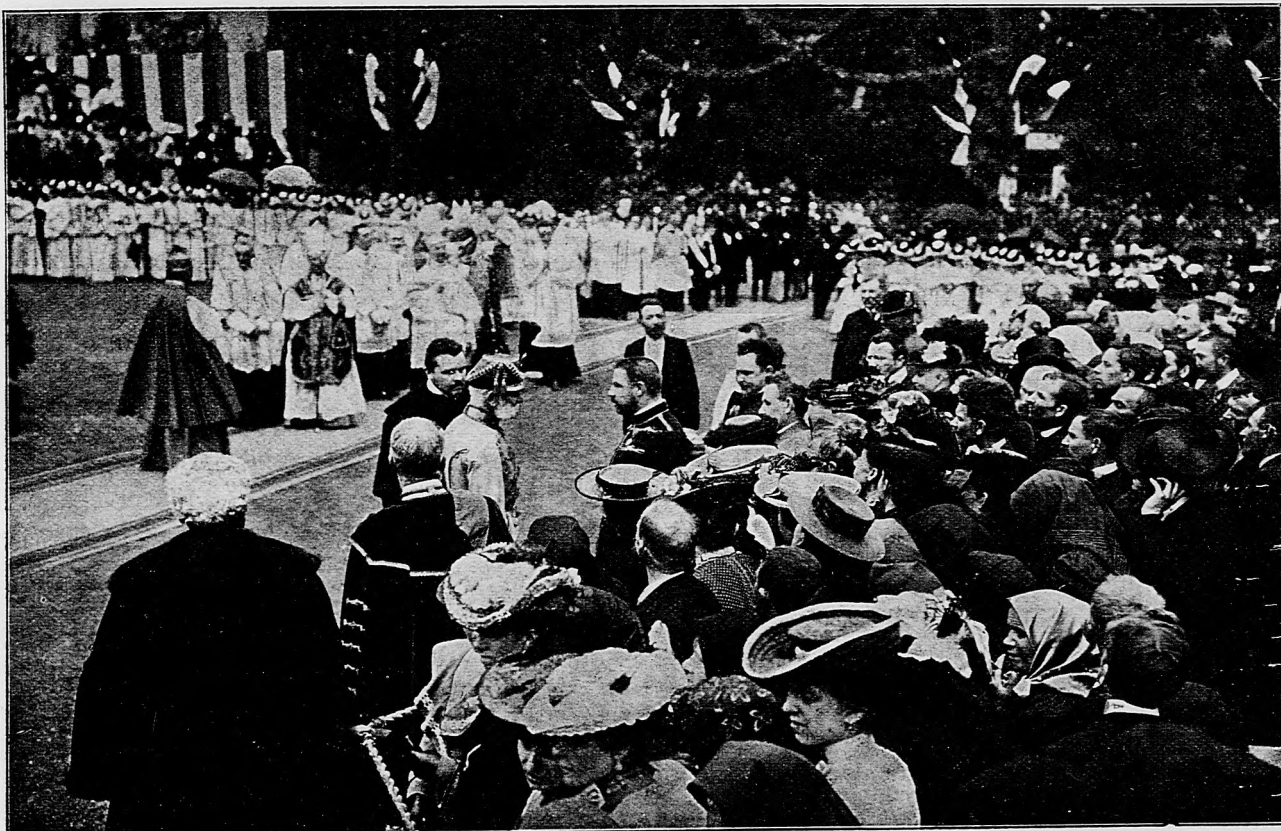
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :		Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok	— 4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka	— 2 — «	páp. komorník, kraj. vyslanec.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
Na štvrt roka	— 1 « 20 «	Majiteľ a vydavateľ :	ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stúpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>		JAN MOLNÁR.	malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Boj proti kresťanským socialistom.

Valné zhromaždenie «Budapešťanského Kat. Delníckeho Kruhu» vydarilo sa skvele. Priznám

Slovákov. Väčšina pešťanských Slovákov zamestnaná je tu v tých najnižších a najťažších službách. Sú sluhami vrátnikov (hausmajstrov), sluhami v hostincoch, v obchodoch alebo trápia sa

Posviacka základného kameňa chrámu «Večnej Poklony». Jeho Veličenstvo rozpráva sa s gr. Aladárom Zichy. Za Jeho Veličenstvom stojí gr. Ján Zichy, na čele duchovenstva ale Samassa, arcibiskup jágerský.

sa však, že očakávali sme hojnejšiu návštevu so strany robotníkov našských. Niektorí povedali mi, že mnohí ľudia neprišli k nám pre jarmak, potom pre výlet česko-slovenský, ktorý práve v tú nedelu bol zadržaný v Komornom Lese.

Ja sám vidím ale tu aj iné príčiny. Hlavná príčina je: chudoba, nevzdelanosť a bojzlivosť

ako nádenníci za malú mzdu. Títo ani nemohli, ani neopovážili sa prísť k nám. Veď som videl mnohých stáť na ulici z nich. A keď videli slušnú a dôstojnú, poriadnejšie oblečenú spoločnosť členov a hosťov Kruhu nášho, nuž pomysleli si akiste: to je nie pre nás, my sme k tomu chudobní a sprostí. A darmo sa im hovorí, že je v

Kruhu našom vítaný každý rodák náš, čo by aj žobrákom bol.

Druhá príčina tomu je: socialdemokracia. Nie že by sa naši ľudia dáko strašno oduševňovali za socialdemokraciu, to nie. Ale boja sa ich. Lebo socialdemokratov je veľa, sú pod prísny kommandom zorganizovaní a hotoví sú pomstiť sa na takom robotníkovi, ktorý nedržal by s nimi. Veď len nedávno zatkli vodcov pekárskej organizácie, Tatára a Molitorisa preto, že za peniaze najali ľudí, čo v nočnú hodinu napadli a na smrť poranili istého robotníka-pekára, ktorý počas strajku pekárov obstaral tovaryšov pekárskych pre svojho majstra. Previnilci sami vyznali sa zo všetkého: ako uzavreli, že pokaličia tamtoho človeka; koľko odhlasovali a dali peňazí za «službu» tým, ktorých boli vylosovali k tomu útočeniu. Nuž a poriadnejší slovenskí robotníci sú ľudia pokojní; mali by sa vadíť a biť so socialdemokratmi, to sa radšej schovajú a neidú medzi nás, ačpráve v duchu spolucítia s nami.

Socialdemokratický «Staviteľský Robotník» veľmi hnevá sa na Katolícky Kruh slovenských robotníkov, a to veru bez príčiny. Robí si samé posmešky zo mňa, z kat. kňazstva vôbec a z mojej knižky: «Slovo ku kresťanským robotníkom». Ja mu tu odpoviem na krátko. On tvrdí, že ma poslal ostrihomský arcibiskup robiť kresťanskú socialdemokraciu. To je nie pravda. Katolícki biskupi nikde nemiešajú sa do kresťanského socializmu. A to je tak dobre, bo keby sa miešali, socialdemokrati hneď by upodozrievali nás, že sme my len nájomníci kňazov. Pravda je teda to, že kresťanský socializmus musí sa postaviť na svoje vlastné nohy. Kto by zamýšľal s kresťanským socializmom ratovať kapitalistov alebo kňazov: takému bych nadal do bláznov; taký nevie, čo je otázka robotnícka. Robotníkov je veľmi mnoho, utlačení sú všetci, práva občianskeho nemajú: to je pravda, to dobre hovoria socialisti. Robotníkov týchto treba vzdelávať, k povedomiu priviesť a všade zorganizovať: aj v tom majú pravdu socialisti. Robotníci na všetky strany zorganizovaní pomaly síce, ale istotne vydobijú si príslušné im práva: aj toto je pravda. Socialdemokracia veľmi mnoho učinila s organizovaním robotníkov: aj to uznám. Ale je nie pravda, že organizácia robotníkov postaví akési nové spoločenstvo ľudí všeobecnej rovnoprávnosti, a nie je

pravda, že viera má sa prenasledovať ako tma duševná, a po tretie nie je pravda, že by sa robotníci nemohli organizovať bez židov.

«Staviteľský R.» neodpovedá ani slovíčkom na to, čo som o kšeftovaní jejich židovských vodcov písal. Socialdemokraciu môžu držať, a aj držia mnohí robotníci za veľmi šlachetný boj; ale to aj sami uznať musejú, že tento boj — povedzme šlachetný, v rukách židov je len púhy kšeft, lenže veľmi výdatný. To dokážem aj zo «Staviteľským R.» Pýtam sa: kto si žiadal z robotníkov «Staviteľského Robotníka?» Nikdy nikto, lebo mu nik nerozumie. N. pr. «S pomedzi všetkých plodiacich nástrojov najväčším plodcom je ta revolúčna trieda sama. Revolúčným elementom čo triede, organizácia podmienene vyžaduje všetkých plodiacich síl, hobovú bytnosť, ktoré sa len v lone starej spoločnosti vyvinúť mohli.» (Stav. Rob. č. 10 str. 2.) Kto tomu rozumie? — Ale «St. R.» bol predsa veľmi-veľmi potrebný — židom kšeftujúcim. «St. Robotníka» musí odoberať 800 slovenských murárov, každý mesiac dve čísla po 20 halierov. «St. R.» teda vynáša židkom 320 korún za mesiac. Redaktorovi dajú 60 kor. mesačne, tlačiarovi za 2 čísla 24 korún a za poštu v najhoršom páde 32 korún mesačne. Všetkých výdavkov je 116 korún a tak židkom ostane vyše 200 korún mesačne, za ktoré ani len prstom nekyvnú. Kto tomuto neverí, nech sa ide zpýtať do tlačiarne, (VIII. Köfaragó u. 10) a nech sa zpýta redaktora, koľko dostane od židov mesačne. A kto sa oduševňuje za takéto huncútske vykoristovanie našich slovenských robotníkov, to musí byť zlý človek.

Páni socialdemokrati veľa roztvárajú svoje široké ústa proti vykoristovateľom. A hľa «St. R.» dokazuje, že oni, tí páni socialdemokrati sami sú tými najplanšími vykoristovateľmi chudoby. Ako sa len opovážia za tak malicherné noviny, ktoré v maďarčine stoja obyčajne 1 krajciar — vydierať od robotníkov 20 halierov! To je už len strašná nesvedomitosť, lebo celé tie noviny nie sú hodné ani 20 pohlavkov. Nuž ale zakiaľ sa kresťanskí robotníci dajú dobre vodiť za nosom, zatiaľ je židkom dobre. Ono to však tak na veky tiež nepotrva.

Robotníci už dávno nie sú spokojní s tým kšeftárstvom židovským, ale nevedia si pomôcť. Nuž tak to bolo aj v Nemecku a v Taliansku.

A predsa sa časom rozpadli v tých krajinách robotníci na socialistov kresťanských na socialdemokratov a na revizionistov. Naši robotníci si myslia, že iných organizácii nieto na svete, iba židovsko-socialistické. A to je nie pravda. Sú veru aj v Rakúsku, v Taliansku, v Nemecku, v Anglicku, v Belgicku a v Amerike organizácie kresťansko-socialné, a sú veľmi mocné. A budú aj u nás, len trochu trpezlivosti! Chudobní robotníci, keď budú poučenejší, budú sa usilovať i sami striasť sa židovských vodcov. S.

POLITICKÉ CHÝRY.

Aké je položenie politické?

Naskrze nie dobré. Všetko to akosi hlivie. Všeobecne badať sklamanie, nevlhu a túžbu za pokojom. Pracovať, boriť sa v politike, každému akosi chuť odpadá. — Nuž toto je taká prierodná choroba, ktorú vytrpeť musíme si všetci. Boli sme za rok v ustavičnom nepokoji. Košuthovci viedli veľmi ostrý boj za maďarsko-národné požiadavky, a bojovali dlho, tak že každý začal veriť na víťazstvo obštrukcie. Lebo vlády nové, ači nádejní ministri rad-radom museli odstupovať pre obštrukciu, a sám kráľ nútený bol hľadať a dať isté privolenia na požiadavky obštruantov. Apponyi a jeho spojenci boli tiež za ehrbtom obštruantov. A tu naráz príde kalvín Tisza za ministra a už bolo po obštrukcii. Apponyi ostal v tábore Tiszovom. Vystúpil so strany jeho len neskoro. A tiež neskoro utvoril si stranu s takým novým programom, ktorého isté body doprosta protivia sa celej minulosti Apponyiho. (Ako n. pr. to, že žiada samostatné colné územie). Nuž i teraz sa máme tak, že Košuthovci sa utiahli úplne a mlčia od haňby; Apponyovcov je len hrstka a nevedia či sú; Bánffy má pamiatku kliatbou obťaženu a dôvery v ňom neskladá žiaden. Vládni ablegáti trpko sice, ale bez slova znášajú tú silnú ruku pána svojho.

Nie je div, že v krajine nikto neverí viac ani opozíciným ablegátom, tým menej vládnym. Myslia si: toľké darebáctvo snemovne prelomiť je temer nemožno; mám-li teda znášať údery tej silnej ruky liberálov, to radšej budem v pokoji, môžem-li to činiť s poctivosťou.

A minister Tisza bude sa istotne chrániť, aby neodráždil *surovým* násilienstvom pokojných občanov, lebo vie, že takto bude môcť panovať trebárs až na veky. A bude si môcť robiť strašné poriadky nové, pri ktorých operia sa jeho pajtáši a krajina zadlí sa až po uši.

Ale nech nás všetkých sám Pán Boh chráni od toho, aby tá pokojná zmalatnelosť občanov mala dlho trvať. Či nevidíte, čo sa robí? Kolké strašné nové tarchy za krátky čas uvalili národu na krky? Tam pre úradníkov, pre notárov a na to vojsko, a čo ešte príjde všeličoho! Pokojní teda môžeme byť, ale ostražití! Všade a vždy pripravujeme si pôdu svojej strane ľudovej pri pokoji trebárs a bez zlosti, ale tým vytrvalejšie!

Ľudové pohyby.

Ľudovú stranu neobťažuje žiadna vina z doby obštrukčnej. Kým sa ostatní páni bláznili a konečne seba i rozhuckaní národ v blate nechali, zatiaľ ľudoví ablegáti boli na strážii a pracovali za ľud, ako len mohli. Ani teraz nezpúšťa sa nádeje a ani bojovnej náladi.

Na 26-ho júna, (nedeľa) na 2. hod. po poludní ide držať zase **Ľudové shromaždenie** v *Báčskej Baračke* s nasledujúcim programom: Reč predsedova. Drží barón *Ivor Kaas*, kraj. poslanec. O účinkovaní ľudovej strany na sneme. Reční dr. *Fr. Darányi*, krajinský poslanec. O obrane ľudu. Reční *Béla Tillmann*, redaktor. Zaključenie. — Toto bude už tretie ľudové shromaždenie tohto roku. A už píšú subotické noviny, že tamojšie občianstvo veľa očakáva a s veľkou dôverou od tohto shromaždenia.

Aj v Budapešti hýbe sa už to ľudové povedomie. Dostali sme teraz práve túto zprávu.

Krajinský kresťanský socialný kurz (naukobeň) v *Budapešti*. S radosťou zkusili sme praktické výsledky prvých dvoch socialných kurzov. Z celej krajiny zhusta dopytovali sa a dopytujú, zdá-liž tohoto leta bude zadržaný kurz kresťansko-socialný? Ako z patričného miesta dozvedáme sa, v prostred júla bude zadržaný *tretí kresťansko-socialný naukobeň*, na ktorý robia sa už prípravy, tak že za 8—10 dní už aj podrobný program bude uverejnený. Už teraz vyzývame naň pozornosť našich priateľov.

Vyjednávanie o obchodnej smluve s Nemeckom.

Jako z Berlína oznamujú, uhorskí a rakúski delegáti, ktorí vyjednávali v Berlíne s poverencami nemeckej vlády v záležitosti obchodnej smluvy, už odtiaľ odcestovali do Viedne, poťažne do Budapešti. O výsledku vyjednávania úsudok ešte povedať nemožno, lebo pri prvom čítaní bola len všeobecná debata, ale má sa za to, že táto prvá debata skončila sa s prajným výsledkom, ktorý sa ukáže pri druhom čítaní smluvy.

Z Francúzska.

Vo Francúzsku zase majú škandál, ktorého následky nedajú sa ešte predvídať. Jako je známe, z Francúzska teraz vyhávajú jednotlivé mnišské rády a podobný osud čaká aj rád mníchov karthauzských, ktorí majú veľkú dielňu na drahý opojný nápoj chartreux. Tu bol vzkrsol chýr, že rád dal ministerskému predsedovi Combesovi dva milióny frankov, aby rádu karthauzských dal autorisáciu. To sa nestalo a pomluva utíchla, teraz ale v jednom

zasadnutí vyslaneckej komory znova vybuchla. Prípád jednou poznámkou rozmiechal niekdajší minister obchodu Millerard, vodca jednej strany socialistov. Combez na tú poznámkou rozpovedal celý prípad, že mu cestou jeho syna ponúkali vraj dva milióny Frankov, jak autorisuje karthauských. Ale on z vyšších cieľov, tak sa zdá, že v záujme ochrany národnej cti a práve na prosbu samého Milleranda držal celý tento pokus v tajnosti, ale ministerskej rade podal o tom zprávu. Millerand bol tedy zahanbený. Ale s týmto nebolo ešte skončené, lebo komora vyslala 33 vyslancov, aby prípad preskúmali a aby zvedeli meno aj toho, kto chcel Combeza podplatiť, lebo ministerský predseda, pravdepodobne sľubom viazaný, nechce povedať jeho meno. Teraz je celé Francúzske plné touto afférou. Hádajú a hľadajú podplácača a pravdepodobne ho aj najdu, toto ale Millerandovi, ktorý by sa rád dostal na Combesovo miesto, nebude veľmi slúžiť k chvále.

Rusko-japonská vojna.

Dľa všetkých novín európskych Japonci jedno za druhým víťazia. Naposledy zvíťazili pri Vafangku, kde boli Rusi v menšine a nechali 600 mužov mŕtvých na bojišti. Víťazní Japonci ztratili však — dľa vlastného soznanie — 1000 mužov.

Vladivostocký admirál ruský Škrídlov vykradnul sa s loďami na šire more, a nikto nevedel o ňom, kade chodí — a dost sa ho nahľadaly lode japonské. Iba naraz telegrafoval Škrídlov cárovi, že 3 lode japonské potopil, s ktorými zahynulo vyše 1000 japonských vojakov.

Každú chvíľu čakajú sa zprávy o najväčšej válečnej vojne, ktorá má už-už vypuknúť medzi hlavným veliteľom ruským Kuropatkinom a medzi japonským veliteľom Kurakim.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Vláda nemá odhlasovaného rozpočtu na tento rok, ale úfa si, že za krátky čas jej ho odhlasujú. Predostrela teda návrh indemnity, t. j. aby jej snem povolil i bez rozpočtu manipulovať so štátnymi príjmami a výdavkami. To povolenie bude mať platnosť do konca augusta.

Takéto povolenie býva obyčajne potrebné, veď bez neho zastavilo by sa riadenie krajinských záležitostí. Ale otázka o povolení býva spolu otázkou dôvery k vláde. Z tohoto ohľadu ľudová strana nehlasovala za to povolenie. Tomuto dal výraz na sneme v dlhej reči ľudový poslanec *Fr. Buzáth*. On, a jeho strana nemá dôvery vo vláde a neodhlasuje indemnitu vláde z mnohých príčin.

Terajšia vláda riadi krajinu tak, ako sama chce, ale krajina vychádza pri tom na mizinu. — Na povýšenie platov úradníckych dala 45 miliónov korún, ale nižším úradníkom len málo ušlo sa z toho; všetko zhabú vyššie úrady. Imnističná požička je na nič, a ona len dočasne môže pomôcť krajine. O *daňovej* reforme vláda teraz mlčí, ač práve sľubom sa zaviazala riešiť túto páľčivú otázku. Spoločných výdavkov namnožila nám až hrúza. S Talianskom nevie previesť smluvu obchodnú a robí si dočasné smluvy na svoju päsť.

Ministerský predseda gróf Tisza len veľmi krátko odpovedal a liberáli ponáhľali sa odhlasovať mu ďalšiu indemnitu.

Po odhlasovaní tejto prišiel návrh zákona o poriadení platov železničiarov na pretras. — Dr. *A. Ernzt* poukázal na nedostatky návrhu. Dokazuje najprv, že podnik štátnych železníc je najvýznamnejší medzi štátnymi podnikmi. Už tedy i z toho ohľadu veľmi vďačne hlasujeme za popravenie platov železničiarov, lebo toto povýšenie neide z vrecák daňujúceho občianstva. Pri vymenovaní a pustúpení železničiarov panovala vždy protekcia, a táto sa aj s týmto návrhom udržuje. Darma hovorí minister, že «záujem» služby vyžaduje mimoriadne vymenovania alebo postúpenia zaslúžilejších železničiarov. To je len predsa protekcia a nič iné. Aj to nenie v poriadku, že na vymenovania musejú dlho čakať železničiar, dlhšie ako na príklad pri južnej železnici, ač táto nevynáša toľké dôchodky. Na strojvedúcich a kuričov hovorí sa, že však majú veľa pobočných dôchodkov od kilometrov. Ale títo ľudia čoskoro znivočia sa telesne a musejú ísť do pensie a k pensii sa im pobočné dôchodky nedávajú. — Konečne hovorí dr. Ernzt o strajku železničiarov, ktorý síce odsudzuje ale hlása, že sa prevínilo aj so strany vlády a správy železníc. Žiada právo spolčovania sa pre železničiarov.

Dr. *J. Csernoch* tiež rečnil o návrhu tomto, ktorý vďačne prijíma. U nás je veľká chyba to, že mnoho ľudí valí sa na stavy učené, ktorých potom nemožno zamestnávať. Ešte horšie je, že všetci opierajú sa len na vládu, bo vláda pohltne všetky dôchodky a pramene výživy. — I to je zle, že nenie určené, zdáľž železničiar je verejným úradníkom, alebo nie. Táto otázka by sa mala na každý pád zákonom riešiť. — Konečne vyzýva ministra obchodu, aby nehľadal pomstiť sa na železničiaroch strajkujúcich.

Tu pripomenieme, že 13 obžalovaných úradníkov železničných peštiansky súd oslobodil.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdáľž je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Főiditelintézete» v Budapešti.

Či je potrebná vrchnosť.

Už vieme, aké následky malo by to, keby elvtáršov prinútili k istým prácam. Vodcovia jednoducho rozkázali by, že Jano musí bôty šiť; Štefan že musí deti učiť; Ondrej obrazy malovať; Matej hnoj vyvážať; Peter musí byť fiškálom atď. Teda aké polozenie mali by robotníci? Lepšie ako teraz? Horký-že! Boli by ozajstné hovädá, ktorým dali by žrať, ale by ich aj zapriahli a to aj do takej práce, ktorú nechceli a nevedeli by konať. Aká-že by to bola robota? Nijaká! lebo elvtárši protivili by sa, neposlúchali by a ustavične vyhrážali by sa vodcom, že ich zamárnia, ak aj oni nedostanú té práva a tú pohodlnosť, ktorú vodcovia požívajú. Aká je to rovnosť, kde jedni len rozkazujú, druhí ale musia hlušiť? Poviem na to jeden príklad. V Berlíne jeden tlačiar, menom Werner, vyjednal sa s robotníkmi dľa socialistických zásad. A čo sa stalo? To, že na verejnom shromaždení takto vystúpil oproti robotníkom svojim: «Elvtárši nemajú pri sebe žiadnu usilovnosť. V tlačiarne je ustavičný krik a zvady, tak že nemožno pracovať; keď ich napomínam, grobiana a vykrikujú: dolu s tyranstvom! a spievajú «Marseillais». Ubohý Werner, prinútený bol zrušiť socialistický kontrakt, a prinavrátíť sa k starodávnejmu spôsobu.

Teda aká by to bola rovnosť, keby jeden elvtárš rozkazoval, druhý ale poslúchal? Jako naučily sa vodcovia vykrikovať. «Dolu s tyranmi! Nech zhynú páni», tak podobne budú elvtárši hroziť sa tým istým vodcom. A vodcovia vedia to, že z toho nič nebude, čo vymýšľajú; že v tom zemskom raji, ktorý sľubujú, nepojde to tak, ako to opisujú, preto popredku napomínajú elvtáršov, aby poslúchali rozkazy riaditeľstva. Keď takto privyknú na poslušnosť, pozbavia ich všetkej slobody, tak že nebudú nič iné, ako hlúpy nástroj. Vedia vodcovia, ako treba ľud mámiť a lúpiť, potom ale keď ho dostanú do pazúrov, neobzrú sa naň, ale utlačia, zapovrhnu a konečne usmrtia ho.

V socialistickom štáte, ako som to už vysvetlil, robotník nebude vládnuť nad prácou, ktorú konať musí. Pojde to na rozkaz, a práve preto, nebude robotník usilovným; bez chuti dá sa do

práce, a keď spraví voľačo, nebude to hodno ani fajku dymu. Veď teraz sa nám nepáči fabrická robota, ako-že budeme spokojní so socialistickou? Veď keď každý bude požívať jednakú slobodu a jednaké práva, tak prestane vrchnosť — vláda — a nikto nesmie trestať darebákov, alebo tých, ktorý vyznačenú prácu plano, alebo niako neodbavia. Nech by sa opovážil daktorý vodca trestať, vztrhla by sa taká revolúcia medzi elvtáršmi, akej svet ešte nevidel.

Teda ani v socialistickom štáte neudržali by poriadok bez vlády, a kde je ráz vrchnosť, tam prestane rovnosť. Darmo táraju socialisti, že oni nebudú potrebovať vojakov a žandárov. Ba viac ako teraz; veď v tom štáte inšie nebude, len samé zvady, bitky, nepokoje, násilensťva a nespravodlivosti. Toto bude koniec tým sľubom, s ktorými socialisti bláznia svet. Povedzte priatelia, je hodno pre takéto nešťastia zapredať Boha, haníť cirkev, hrešiť na kňazov, nenávidieť vrchnosti, búriť ľud, zanechať statočnosť, zrušiť rodninný pokoj, odsotiť od seba dušné spasenie, a zostať dravým zverom? V celom socializme nenachádzam iskričku lásky, cnosti, šlachetnosti a kresťanstva, ale len hriechy, nespravodlivosť, podlosť, hnusobu a divokosť, tak že človek trnie strachom, keď len pomyslí na to. Či sú hodné ošklivé papule vodcov, aby ste čo len jedno slovo uverili z bezbožných rečí jejich? Či nenie škoda za každým halierom, ktoré robotníci tak ochotne sypú vodcom do vaku, za čo tí pánsky žijú a vysmejú hlúpeho robotníka? Prosím vás bratia v záujme vašom, nedajte sa zväbiť! Vytrvajte s nami pri Kristovi! On je najlepším vodcom robotníkov. Ten neoklame nikoho, lebo je konečná láska a dobrota. Vy ale, ktorí pripojili ste sa k bande nebezpečnej, utečte z tábora diablov. Vráťte sa nazpät k tomu, koho ste opustili. Nič, zhola nič vám nedá socializmus, ba aj toho vás pozbaví, čo máte. — Budete väčší bedári a núdznejší otroci, akí ste teraz. Miesto pánov, dostanete nesvedomitých a neludských tyranov; miesto kráľov besných nihilistov; miesto slobody otroctvo, a miesto spokojnosti hovädský život. Či sa to neošklivie vám kresťanom? Preto dolu so socializmusom! Nech panuje na večná veka kresťanstvo!

Kresťania kupujte len u kresťanov!

BESEDNICA.

Obrázok úžerníka jako lichvacého kupca.

— Nakreslil *Zaosek*. —

V istej záležitosti, ktorá sa mojeho rožného dobytku týkala, bol som na lichvacom jarmaku. Po vykonanej mojej záležitosti utiahol som sa v jednom hostinci do kúta medzi sedliakov, medzi ktorými aj jeden pregazdovaný a od úžerníka zničený malý zeman sedel. — To ti dôverne poviem, že ja sa necítim dobre v pánskom ovzduší. Radšej sedím medzi prostým dedinským roľníckym ľudom. Tu prišlo do reči to ministeriálne nariadenie proti úžerníkom trenčianskej stolice, menovite v Čačanskom, v Žilinskom a v Púchovskom okrese. Tu sa všeličo o tom vyprávalo.

Od úžerníkov na vnivoč privedený malý zeman tenkócy Tenkócy Zoltán otvoril našu malú poradu o socialnej otázke a o úžerníctve asi s týmito slovami: Páni gazdovia! jeden taký oplan úžernícky a čertov holomek pri nešťastlivem kšefte s koňmi a s volmi priviedol ma konečne o môj celý kuriálny grunt. On vedel že ja potrebujem kone, ponúkol sa mi s nimi. Niekoľko týždňov ich krmil s arzenikou, by boli hladké a lisklavé; kefoval ich, naháňal a bil po nich, aby aspoň za jednu hodinu mohli behať. Celkom to tak robil, jako kočujúci cigáni, od ktorých sa on, táto mizerná čierna duša, toto remeslo naučil. Potom mi držal nad tými koňmi dlhú chváloreč, že tých koní matka mala pochádzať z anglickej fajty, na jakých sa, vraj, Šapselson, anglický lord, čili gróf vozieval. A ich baba zase mala svoj pôvod z arabskej fajty od Štilfrida, českého kniežata v krkonošských horách. A chválil sa, jako mu vojenský páni a dôstojníci už dávali pri vizitírke koní zane tisíc dvesto zlatých, nuž ale že on, vraj, pýtal o tristo zlatých viac; mne ich ale dá z priateľstva a podľa starodávnej známosti s mojím nebohým otcem, u ktorého on dobré kšefty robieval, len za osemsto zlatých, ak chcem. Už keď mi ten oplan všeličoho a mnoho napapuľoval, ponúkol som mu šesťsto zlatých. On mi tie vychválené kone nechal za tých šesťsto zlatých. Keď som ale na druhý deň išiel do mesta, mojeho zata navštíviť, zbadal som, že ten anglický jukker je krivý a na pravé oko slepý; a ten druhý z tej Štilfridovej fajty nechcel zhola nič fahať, ani len z miesta sa pohnúť. Od jedu som otiepku slamy pod ním zapálil, však, vraj, uvidím, či sa z miesta nepohneš; kôň sa schopil a prinútil aj toho druhého, a počali divo utekať, tak že mi môj kočiár na triesky dolámali; po roľách sme museli kolesá z neho hladať.

Aby sa mohol zbaviť takejto pánskej ekvipáže, rád som bol, keď mi ich ten úžerník s vynáhradou dvesto

zlatých nazpäť vzal. Povedal mi ešte aj verejne pred pánmí, že som sa neučil «hypologiu» t. j. koňskú vedu. Snáď on rozumel pod hypologiou švindlerstvo. Ponevác ale peňazí som nemal — o čom ten úžerník dobre vedel — vystavil som mu veksel (zmenku) a toto bol môj a mojej kurie zlomkrk. Dlhý mi rástly, veksle sa prolongirovaly a vždy sa k dlhom pripisovalo, až konečne prišiel som o môj celý kuriálny grunt.

Keď som ja ale minulého roku na Jakubský jarmok predával moje voly, ten úžerník, gazember, to so mnou celkom ináč spravil. Tie voly moje išteuček boly aj bratovi hodné 300 zlatých. Boly veľké a v mäse. On mi na jarmaku ponúkal 250 zlatých; ja som sa ani do reči s ním nepustil. On mi hovoril, že však uvidím, druhí mi ani toľko nedajú. Tento gazember poslal šesť svojich jemu známych lapajov, ktorí mi jeden za druhým vždy menšiu a menšiu cenu ponúkali. Vidiac konečne, že viac veru nedostanem jako mi ten úžerník povedal, a že jeho cena je predsa len najvyššia od ostatných, ponúkol som sa už aj sám s volmi za tých 250 zlatých. On ale odpovedal, že už ich nepotrebuje, bo lacnejšie kúpil šesť párov, ktoré pošle do Viedne na mäso. Ale podľa známosti, ak chcem, môže mi dať už len 200 zlatých, bo tie voly už i tak nepotrebuje, už má tých dost, ktoré kúpil. Čo som mal robiť? Peniaze som potreboval, bo už dva roky som nemal zaplatené danky, ani prirážky obecné, ani úroky vyplatené. Dal som mu tie voly za tých 200 zlatých, a tak ma oškodil asi o jednu stovku. Každému tomu náhončimu dal po päť zlatých, to robilo 30 zlatých a on vyhral na mne krom toho 50 zlatých — čo som sa neskorej dozvedel. Nuž ale bál som sa, že mi vypovie všetky dlhy moje a že ma dá na buben, nehovoril som mu nič, len v sebe som dusil hnev. A predsa som tomu neušiel. Keď ten gazember videl, že som v najväčších suroch, a že viac už platíť nie som vstave, vypovedal mi všetky dlhy, a čo som u iných mal vexle, tie on sám povyplácal, po odkupoval a dal ma do súdu na buben a na licitáciu celý môj majetok, ktorý on aj sám kúpil a zarobil na ňom pár tisíc korún.

Hej pán veľkomožný, hovorili na to tu pri stole niektorí gazdovia, ten zlodej to aj s nami tak robieval po jarmakoch. — Keď sme čo predávali, my sme vždy menej utržili nežli iní; ale keď sme čo kupovali, vždy mal svojich holomkov, ktorých vysielal a títo nám pred nosom jeden za druhým v cene nadhadzovali, a keď sme to hoviadko súrne potrebovali museli sme ho vždy drahšie kúpiť, lebo tí náhončí jeho nás vždy vyše a vyše vyfahovali. On sám ani nepredával svoju lichvu, ale kroz iných, nám neznámych to robil, aj sám ešte nadhadzoval v cene na svoj statok. S tým nás on mýlil len, a my sme tiež nadhadzovali cenu, len aby sme to mohli kúpiť pred inými.

Pán veľkomožný, oni budú znať Miša Kryvého. Tento mal do predajú prvý raz otelenú kravu a to dobrú dojkú; jeho kmotor ale chcel ju o päť zlatých lacnejšie dostať od ustálenej ceny.

Tento úžerník išiel k Mišovi a prisľúbil mu, že on

mu tých päť zlatých dozenie, ak mu dá zárobok jednu mericu čistého žita. Predaj a kúpa by sa bola skoro spravila, keď by sa Mišo pred časom nebol haňbil pred kmotrom, ktorému on predsa len doprial tú dobrú kravu dojku na mliečko pre deti.

Mišo Kryvý by bol síce dostal tú pätku, ale by bol musel vtedy úžerníkovi dať zárobok mericu žita, ktoré vtedy tiež stálo päť zlatých, a tak by Mišo nebol nič vyhral a bol by sa musel kmotra a ľudí haňbiť, že radšej dal úžerníkovi zarobiť, nežli kmotrovi, ktorý i tak nebol majetný a mnoho drobných detí mal, ktoré čakaly na mliečko.

Ten úžerník by bol ešte aj u toho kmotra zarobil, bo sa mu vyhrážal, že jak tú pätku nedá Mišovi, on tú kravu kúpi od neho, a potom, ak ju bude chcieť mať, musí mu dať zárobok 10 zlatých.

Pán urodzený! Veru aj môj otec tak nemúdre urobil, že sa dal do známosti s týmto oplanom úžerníkom — hovoril jeden tiež taký od úžerníka zpláchnutý sedliačik. Môj otec vydával Terezu, moju sestru, potreboval ale do vena pre ňu tisíc zlatých. Tie on ale nemal. Išiel k úžerníkovi, vyzdvhol tých tisíc zlatých a založil mu najpeknjšie role za ne, pod tou podmienkou, že po troch rokoch, keď tú tisíčku vráti, môže si role vziať zase.

Roky ale prechodily, nezplácalo sa nič, z tisícky zostalo tritísic dlhu. Že by ale sedliak mohol tisícky zplácať a role si vymeniť, to sa snáď za jedno stoeletie ráz stane. Konečne role zostaly úžerníkovi a tatko zostal zobračkom.

Ja len to hovorím — doložil jeden gazda luterán — čo čítam vo svätom písme že: «Odplata úžerníkova je smrť». — Toho úžerníka v jeho vlastnej kancelárii našli ráno o pol siedmej na zemi mrtvého. Sedliaci, ktorí čakali pod bránou aby vyplácali vexle, našli dvere kancelárii zatvorené. Jeden išiel hore po schodoch sa opýtať, kde sú pán veľkomožný, keď kancelária je ešte zatvorená a už vyše hodiny čakajú tu? Dostal odpoveď, že však pán veľkomožný sú už od pol siedmej hodiny v kancelárii. — Išli ho pozreť, museli dvere vylomiť a našli pána mrtvého, na krkách so žinkou na zemi pri stole ležať. Bol v dome krik, plač a vajkanie bez koncu. Knihy a vexle boli podriapané. Nevideli ale žiadneho íst von ztadiaľ, ani sa nevie až po dnes kto to bol, ktorý z tejto nacicanej pijavice krv vytlačil. Odmena úžerníka býva smrť a to obyčajne násilná — hovorí sv. písma.

Milodary na kostol P. Marie na Hore Levočskej.

Alžbeta Marhevka 2 koruny, Martin Turek 3 koruny; z Liptó Huty: František Hak 20 korún, Pavel Dlubač z Ameriky 33 korún; z Porača: Maria Kotňak 2 koruny, M. Zavačan 2 koruny, Žofia Hančák, 2 koruny, Ondrej Cvengroš 2 koruny, Anna Cvengroš, Štefan Cvengroš po 40 halierov, J. Uhrin 2 koruny, Katerina Kropinger 16 korún, sbierka z Lubice 5 korún, sbierka z Menhardu 5 korún, Maria Virostek, Béla Virostek, Katerina Križak, Jakob Kertis po 2 koruny; z Ameriky: Jozef Takáč 2 koruny 80 halierov.

Zázračná Matka Levočská nech bude všetkým hojnou odplatou.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú. *Vydavateľstvo novín.*

Jeho veličenstvo kráľ, ako z Viedne oznamujú, minulú sobotu navštívil dánskeho kráľa Christiana, ktorý cestujúc do kúpeľov, stavil sa vo Viedni. V nedeľu bol v Schönbrunne dvorný obed na počtu dánskeho kráľa. Na tomto obede prítomní boli aj arciknieža Franc Ferdinand, arciknieža Rainer, dánsky vyslanec Ahlefeld a gróf Goluchowski.

Stav saského kráľa. Z Draždian oznamujú, že dánsky kráľ Juraj, ktorý bol ťažko nemocný, stále sa zo svojej nemoce zotavuje, sily mu pribýva a už dostáva aj chuť k jedeniu. Kráľ pe tieto dni vozil sa už po kráľovskom parku.

Proti štrajkom. Minister vnútorných záležitostí na tú myšlienku prišiel, že proti ustavičným štrajkom, ktoré následkom búrenia povstávajú, treba energičnejšie zakročiť. Posavád v páde štrajku priemyselná vrchnosť osobitne vystúpila a polícia osobite. Minister vnútorných záležitostí žiadal, aby polícia a priemyselné vrchnosti spolu účinkovali. Mestská rada v tomto smysle upravila predstavených

Kresťansko-sociálny naukobeh v Budapešti. Prostriedkom mesiaca júla v hlavnom meste Budapešti vydržiavať budú tretí kresťansko-sociálny naukobeh, ktorý usporiada Krajinská jednota katolíckych spolkov. O pár dní vydajú aj podrobný programm.

Chýry zo Spiša. Levočského farára Coelestina Kompanyika vyznačil jeho veličenstvo kráľ s tyrierským križom rádu Františka Jozefa. — V Strázkach pri Poprade tamojší obyvateľ Michal Podolsky spadnul so strechy, ktorú chcel napraviť a viac už ani nevstal, zabil sa. — V Toriskoch triročné dieťa Michala Bobko, ako sa pri jednej studni bavilo, do nej spadlo a sa tam aj utopilo. — V obci Alsó-Erdőfalu pod Tatrami dňa 4. júna hrom 7 sviň zabil. Pastierovi sa ale na šťastie okrem strachu nič nestalo.

Rodinné drama. Z Veľkého Kőrösu oznamujú, že manželka Jozefa Žilku svojich troje detí hodila do jednej studne a potom i sama skočila za nimi. Všetci štyria sa utopili.

Pozostatky z pohanských časov. V obci N. myslia, že s tým Bohu slúžia, keď po službách božích rovno z chrámu do krčmy sa vovalia a tam pred židom, zafatým to nepriateľom, zo všetkého, čo by im svätého byť malo, z kázne a kňaza posmech robia. Že s tým len to dokazujú, že niet v nich ducha Kristovho a že sú oni na ten spôsob nie viac kresťanmi: na to ani nepomyslia. A je tomu predsa tak! V obci tej už i za to, že Krista Pána alebo sviecu popri prevelebnej Sviatosti Oltárnej nosia, idú sa — a to do školskej izby — napíť. Či to počuť, kde medzi vernými kresťanmi?! A že by kňaz proti tomuto nekresťanskému neriadu slovo svoje nebol pozdvihol, sa ani myslieť nedá. Ale tak je to, keď je ľud už slepý, hluchý a nevie čo robí. Modlime sa za týchto nešťastníkov, ale i za to, aby Boh dobrotivý duchovnému v takej obci dal trepezlivosť a vytrvanlivosť!

Katolícky kruh v Nových Zámkoch. V Nových Zámkoch katolícke mešťanstvo založilo si katolícky kruh, ktorý v nedeľu zahájili za veľkej slávnosti. Predbežne bola sv. omša, ktorú slúžil tit. opát a kanonik a predsedu kruhu Ján Fábrián. Po omši bolo slávnostné valné shromáždenie s pekným programom, veäer ale spoločný banket.

Požiar. Z Ružomberku píšú, že v susednej obci Sv. Anna tieto dni bol veľký požiar, ktorému padlo v obeh deväť domov aj s pobočnými staviskami. Oheň povstal údajne z neopatrnosti. Vyhoreni gazdovia skoro všetci vyšli na žobrácku palicu. — V Uhrovci (trenčianska st.) vyhorel robotník paličkovej fabriky Hutyka a tamojší gazda Chabura. Ako povstal oheň, nevedno.

Zábava v Kysuckom Novom Meste. Katolícky kruh v Kysuckom Novom Meste — ako odtiaľ píšú — tieto dni sporiadal pre svojích členov veľmi skvele podarený majáles, pofažne juniales, na ktorom panovala tak všeobecná dobrá nálada, že ešte i starí tancovali. Veselú náladu zväčšovali rozličné zábavné hry a večer sporiadaný skvelý ohňostroj, ktorý bol hodným dokončením peknej zábavy. Čistý výnos činil 179 korún, ktorá summa obrátená bude na nedávno kúpené nové zvony chrámu Marianskeho v Kysuckom N. Meste.

Uderil hrom do balóna. Z Berlína oznamujú: Ná cvičebništi v Senne vojenské vetroplavecké oddelenie malo cvičbu. Naraz strhla sa silná búrka a do jedného balóna uderil hrom. Balón vybuchol a zhorel. Dvaja poddôstojníci a jeden vojak, ktorí stáli pri balóne, boli nebezpečne ranení.

Nový hlavný lekár hlavného mesta. Valné shromáždenie hlavného a sídelného mesta na miesto nedávno zosnulého dra Schermanna, námestného hlavného lekára dra Mladena Magyarevicsa jednohlasne zvolilo za nového mestského hlavného lekára.

Štatút o pekároch. Valné shromáždenie hlavného mesta nedávno vynieslo veľmi dôležitý štatút, ktorý pofahuje sa na pekárstvo, menovite na sprevádzanie pekárskeho remesla, na predávanie pečiva a na čistotné a zdravotné poriadky dielni. Minister vnútra s dorozumením ministra obchodu štatút teraz potvrdil, len žiada na ňom

daktoré zmeny. Menovite to, aby pekársky tovaryš v šatoch pri robote upotrebovaných nesmel do postele lahnúť, ďalej aby tovaryš, ktorý ohľadom poriadku a čistoty svojho majstra poslúchnuť nechce, aby bol pokutovaný. Minister appelláciu odborného spolku pekárskeho, zadanú proti štatutú, do ohľadu nevezal.

Veľká defraudácia. Z Olomúca oznamujú: V sporitelní v Trembici prišli na stopu veľkej defraudácii. 300.000 korún chybuje z pokladnice.

Čižmy dražejú. Cegléd patrí medzi tie mestá Uhorska, kde je čižmársky priemysel veľmi vyvinutý a na Dolnej zemi po jarmokoch ceglédski čižmári ustálujú cenu tohto tovaru. Ceglédski čižmári mali tieto dni veľké shromáždenie, kde vzhľadom na dvíhanie sa cien kože uzavreli, že cenu tovaru povýšia o 20 percentov.

Do Srbska už netreba pasov. Srbská vláda, ako z Belehradu oznamujú, uzavrela, že od 15. t. m. (dľa právoslávneho kalendára) tí uhorší a rakúski cestujúci, ktorí chcú do Srbska, zo Srbska alebo cez Srbsko cestovať, prepustení budú aj bez pasov, t. j. viac už pasov nepotrebuju.

Bežal o závod so železnicou. Z Bardijova oznamujú: Jeden šarišský slovenský mládenec vybral sa do sveta s tým úmyslom, že nezastane až v Amerike. Na stanici Osikovo pre čosi sišiel s vlaku, ale keď chcel zas vyskočiť na vlak, tento sa už býbal a preto konduktor na žiaden pád nechcel dovoliť, aby opozdivší sa cestovateľ vyskočil na vlak. Mládenec, ktorý mal vo vagóne celú svoju batožinu, poškriabal sa za uchom, ale potom rýchle sa rozhodnul: pustil sa za uháňajúcim vlakom. Bežal ako strela a v Raslavici šťastne dohonil vlak. Cestovatelia s radostným krikom vítali dlhonoheho mládencu a poriadne ho uhostili. Medzi Osikovom a Raslavicou chodí pravda vicinálka, ktorá cestu medzi týmito dvoma stanicami prekoná za sedem minút.

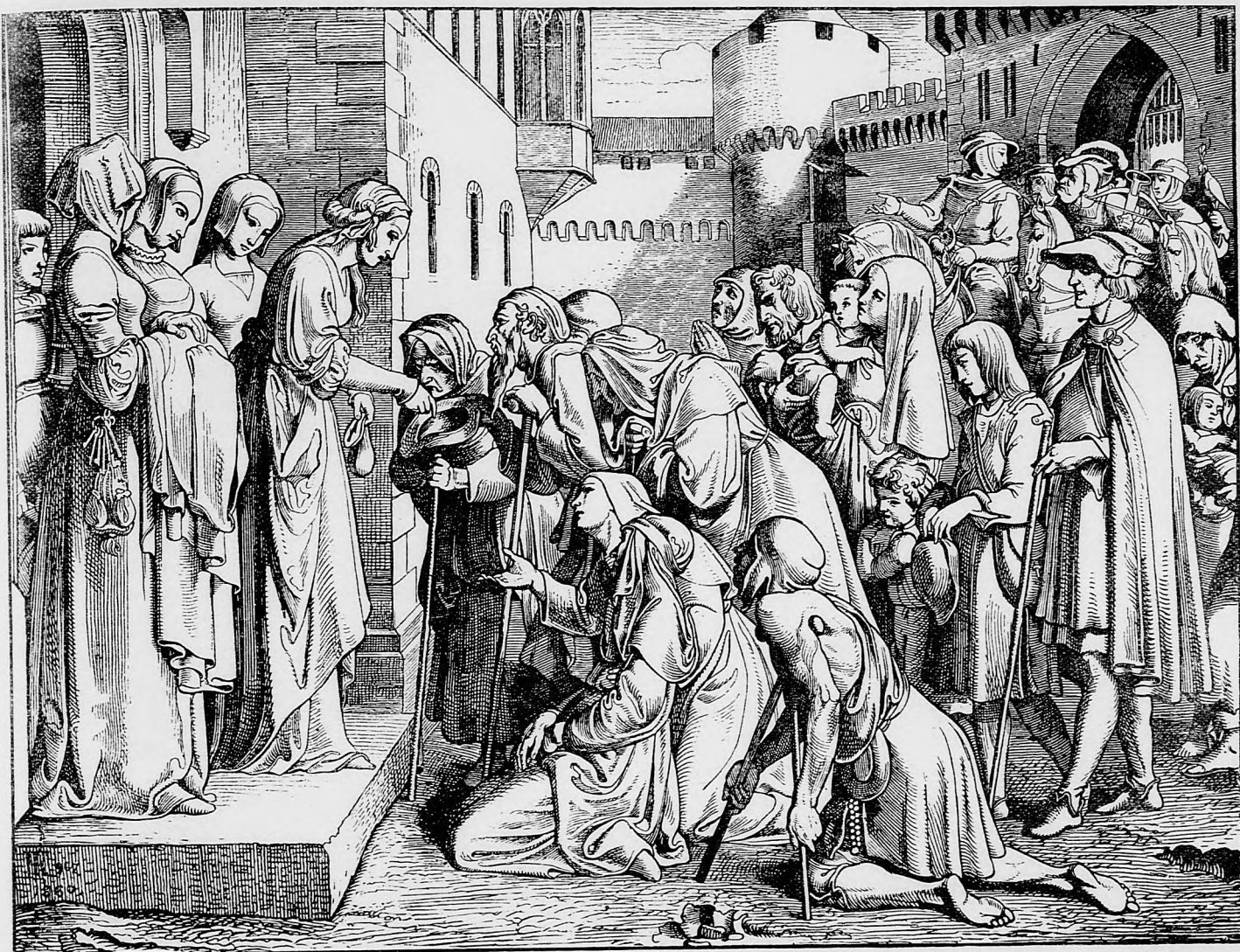
Zomrel za svojou ženou. V jednom tunajšom kúpeli obesil sa Juraj Lisfeld, 47ročný kočiš z cirkusu Beketowho. V jeho vačku našli list, v ktorom píše, že je tomu práve rok čo mu zomrela jeho vrúčne milovaná manželka a vo výročitý deň jej smrti pojal ho taký žiaľ, že bez svojej ženy nemôže ďalej žiť a preto pozbavil sa života.

Stíhaný lúpežník. Ešte vo februári sa stalo vo Viedni, že dvaja zločinci kupeckého pomocníka Blažeja Šimečeka vlámali sa pod jednu bránu a nasypúc mu tu papriky do očí odobrali mu 800 korún, ktoré mal zaniest na poštu. Po dlhom stopovaní vysvitlo, že jeden z lúpežníkov je 25ročný sadzač Heinrich Rosenthal, ktorý bol už pre podobné zločiny trestaný. Policia teraz Rosenthala hľadá na všetky strany. Kurrentovaný je náboženstva židovského, vysoký, chudý a bľadej tvári, čelo má nízke, vlasy čierne, obrvy brnivé a fúzy plavé a pod lavou sluchou má švík pochádzajúci z rany.

Utopil sa v studni. V Strabičove (beregská stol.) greckokatolícky farár Eugen Berec padnul vo svojom dvore do studne a kým ho vytiahli, utopil sa. Smrť mládeho kňaza zapríčinila na okolí veľkú sústrasť.

Púť na «Maria Stein». Dňa 26. t. m., to jest v nedeľu ráno usporiadajú budapeštianski slovenskí veriaci jozefovskej farnosti púť do Starého Budína ku «Kameňnej Panny Marii» (Maria Stein). Púť pohne sa o 7. hod. ráno z jozefovského kostola pod veľkou zástavou «Budapeštianskeho Katolíckeho Delníckeho Kruhu». Pútnici budú mať na milostnom mieste slovenskú kázeň a svätú omšu so slovenským spevom. Sprievod púti povedie vel.

millionára žila veľmi utiahnuto a skromne, jedinou jej zábavou bolo, že každé popoludnie pešo vyšla na prechádzku. Vzdor svojmu vysokému veku dobre vládala chodiť a aj ináč bola veľmi jará, tak že vyzerala jako 60ročná. Raz na prechádzke stihla ju nehoda: potkla sa a padla. Práve vtedy šiel tade jedon mladý študent, 20ročný Ernest Hurd, ktorý starej panej priskočil na pomoc, zdvihol ju a doprevadil domov. Millionárka doma

Kresfanská dobročinnosť v stredovekovom kláštore.

pán Edvard Sándorfi, redaktor a predseda tohože Kruhu. V prípade však nepriaznivého počasia púť preloží sa na 3-ho júla. Preto milí veriaci všetci, ktorí ste tu obydlení, no-že nezdráhajte sa tejto krátkej cesty a len dosť malej pobožnosti, lež komukoľvek je možné, nech dostaví sa tu na toto milostné miesto k preblahoslavenej Panny Marie. Za riaditeľstvo: *Vincent Janec*, spevár.

Mladý muž a stará žena. New-yorské noviny rozpisujú sa teraz o jednej ľúbostnej histórii, jež hrdinami sú: 90ročná vdova fabrikanta a millionára Jamesa Foy-ho a jeden mladý 20ročný študent menom Ernest Hurd. Tento veľký rozdiel vo veku však neprekážal, aby sa sobrali a uzavreli sňatok. O uzavretí sňatku píše: Vdova

vypýtala sa mladíka o jeho pomeroch a dozvedela sa od neho, že je poslucháčom na universite a aby študovať mohol, učí deti. Stará pani dozvedela sa o Hurdovi aj na universite a tu jej povedali, že Ernest Hurd je veľmi usilovný, snaživý a poriadny mladý človek. Foy-ova prijala študenta za svojho tajomníka a v tejto jakovosti si ho tak obľúbila, že mu ponukla svoju ruku a celý svoj majetok. Šuhaj dlho neváhal a zaslúbil sa s 90ročnou millionárkou. Pravda toto nepáčilo sa pokrevným starej vdovy, ktorí všetko možné vykonali, aby prekazili sňatok. Chceli dať vdovu vyhlásiť za pomätenú a prosili súd, aby ju postavil pod kuratelu. Zároveň podplatili aj služobníctvo vdovino, aby Hurda viac nepustilo do paloty.

Lenže «zaľúbenci» predsa našli spôsob dopisovať si a listy starej millionárky len tak prekypovali láskou a túžbou. Minulého týždňa konečne premohli všetky prekážky a s najväčšou pompou slávil svoj sňatok na veľký žiaľ sklamaných nápadníkov bohatej stareny.

Železničiarov rezervistov prepustili. Železničný strajk, jako je známe, zlomil kráľovský rozkaz, ktorým všetci železničiari, ktorí sú rezervisti alebo náhradní rezervisti, povolaní boli do vojenskej služby a pridelení boli ku štátnym železniciam, kde vo vojenskej rovnošate konali riadnu železničnú službu do 14. júna. 15. júna totiž všetkých mobilisovaných železničiarov, ktorých bolo asi 8000, prepustili z vojenskej služby. Mobilisovaní železničiari ináč nepochodili zle. Pri vojsku túto 50 dňovú mimoriadnu službu zarátali im za jedny veľké cvičby (manévry). Pri honvédstve každý obecný vojak dostal 77 halierov denného žoldu, pri spoločnom vojsku ale 99 halierov, lebo tu vážne brali mobilisáciu a toľko im platili, jako vo vojne. Pri tom ale ešte aj železnice dávaly im riadny plat a tak mobilisovaní železničiari čo sa peňazí týče, lepšie obišli, než za riadnych pokojných pomerov.

Hrozné nešťastie na mori. Z New-Yorku oznamujú: Parník «General Slokum», na ktorom žiactvo nemeckej evanjelickej nedeľnej školy sv. Marka urobilo výlet po morskej užine East-River, pri meste Helgate sa chytil a skoro celý zhorel. Viac sto ľudí zväčša ale detí. prišlo o život. Oheň sa tak rýchlo širil, že nestačili spustiť ratovné članky. Pri Helgate na oboch brehoch sú veľké skaly a pre tieto nemohli loď dirigovať ku brehu. Loď iné lode odvliekly k ostrovu Nort-Broteru, kde sa prehorená paluba prevalila. Jeden očitý svedok udáva: Parník vydávajúc z parnej pístale signál nebezpečia šiel hore vodou. S paluby asi 80—100 osôb videl som skočiť do vody. Boly to zväčša ženské a deti. Keď loď dovliekli k ostrovu Nort-Broteru, situácia na lodi bola taká, že nikto nemohol živý vyplávať na ostrov. Mnoho ľudí, ktorí ostali na palube — keď sa strecha chrániaca pred víchrom sborila — muselo zahynúť v plameni. Na lodi bolo 1000 detí, 500 ženských a len 100 mužských. Počet obetí obnáša asi tisíc. V New-Yorku panuje všeobecný smútok. Dosiaľ vytiahli z morskej užiny 483 mrtvol. Kapitáňa a mužstvo lodi chytili.

Lapení bavorskí úradníci. Z Mníchova oznamujú: V doline Ampezzo talianski pohraniční strážnici chytili troch bavorských úradníkov, ktorí vo vrchoch kreslili a ktorých strážnici považujú za špehuňov.

Krajinský Púť do Lurdu.

Predsedia budínskej Marianskej Congregácie, pod hlavným ochranstvom a arcipastierským požehnaním Jeho Eminencie pána Kardinála-Kniežaprimasa z príležitosti polstoročia od vyhlásenia článku viery o bezpoškvrnom počatí preblahoslavenej Panny, ľudový púť poriadajú do **Lurdu**, v ktorom každý uhorský katolík, mužský jako aj ženská, môže účasť vziať. — Hlásit sa môžu u vp. duchovného *Adolf Thym*, hlavného sekretára Budínskeho Kat. Kruhu, Budapešť, II., Toldy Ferencz-u. 30., u ktorého aj podrobný plán možno dostať.

V Budapešti r. 1904, v Kvetnú Nedeľu.

Heinrich Fieber,
direktor spolku sv. Imricha.

Adolf Thym,
hlavný sekretár budínskeho
k. Kruhu a preds. Congr.

Dr. Imrich Sebök,
katechét, predseda Congre-
gácie.

Na žiadosť riaditeľstva púti vel. p. *Jozef Skarda*, dekan-farár v Šaštíne (nitrianska stolica) s vďačnosťou prijme a programy pošle všetkým tým slovenským pútnikom, ktorí na púti účasť vziať chcú.

Predbežná poznámka!

Čas odchodu púti: *21. augusta 1904.* — Ceny sú:

I. trieda s 8 dňovým zaopatrením	480	korún.
II. " " "	370	"
III./a " " "	215	"
III./b " len s bytom	185	"

Smer cesty: Budapešť—Viedeň—Innomosty—Einsiedeln (pútnické miesto) Genf—Paray-le-Monial (pútnické miesto) Lyon—Toulouse—Lurd—Lyon—Genf—Zürich—Innomosty—Viedeň—Budapešť.

Cesta potrvá 14 dní.

Ďalšie úpravy v podrobnom pláne.

Vyzvanie k predplateniu.

- Predplatná cena našich novin je:

na celý rok	4	koruny
na pol roka	2	koruny
na štvrt' roka	1	koruna.

«Kreštan» kiadóhivatala

Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

Kreštania, kupujte len u kreštanov!

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhítelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utcza 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z touto požičkou vypláti, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-tové požičky bez všet- kého zťahnutia v hotových peniazoch vypláti. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

Karakter.

Rozprávočka venovaná p. A. R.

Bolo to roku 1855. čo som sa s mojím srdečným priateľom Ďurkom Niesuchým, s ktorým som v Prievidzi do školy chodil, rozlúčil. On sa stal poctivým hospodárom, neskoršie verným manželom i otcom, ja ale kňazom, ktorý ľud svoj úprimne ľúbi, od zlého ho chráni a k dobrému priviesť sa usiluje, trebárs za to mnohokrát nevďak je mu odmenou. — Kým sme boli s priateľom Ďurkom mladší, častejšie sme sa schodili, na starosť ale človek najradšej doma sedí. Toho roku zažiadalo sa mi predsa môjho priateľa Ďurka navštíviť. Bola to radosť, keď sme sa shliadali a objali! On územčistý, ja vysoký, on sa ku mne dvíha a ja sa k nemu znižujem.

— Pozdrav ťa Boh, priateľu môj drahý! — hovorím ja a už sa perlily slzy v očiach našich.

— Vitaj u mňa, jako sa mi máš, sadni si, dávno sme sa už nevideli; no, buď Bohu chvála, že nám poprial času porozprávať sa!

Po takomto privítaní a vyfúkaní od dlhej prachom zapadnutej cesty, vyšli sme na dvor, obzreli maštale a odtiaľto rovno do zahrady plnej ovocných stromov a pod nimi zelenej trávy. Táto, jako by nás bola pozdravila a riekla: sadnite si! Urobili sme to radi a taktó sediac, po rozličných iných výpravkách pýta sa ma môj priateľ Ďurko:

— Či sa vieš, priateľ môj milý rozepamätať na tú prednášku nášho dobrého učára o *karaktere*?

Rozmýšľam dlho a prišlo mi na pamäť, a preto som i dosvedčil s áno. Ďurko v tom hlavu opustil, čo mi nápadné bolo, i pýtal som sa ho:

— A prečo sa ma to pýtaš?

— Tá prednáška — hovorí Ďurko — to slovo karakter mnoho trpkostí a trápenia mi v živote zapríčinilo; predtým ma pokúšali a svádzali, by som sa reči, ktorú ma matka moja naučila, zriekol, rod môj zaprel a za matku moju milú sa haňbil. Ale nie, nedal som sa sviest, zostal som neústupný. Slovenka ma mala, Slovakom ma Boh chcel mať a tým zostanem, toho sa nikomu k vôli a pre nič nezrieknem. Knieža-primas ostrihomský Rudnay sa nehaňbil Slovákom byť a čo by na stolici pápežskej sedel, Slovákom zostať; a ja roľník úbohý mal by sa haňbiť za matku, za reč, za rod môj? Oj nikomu k vôli! Ale ani sa nepošťastilo tým diablom ma podviešť. Prešli tie časy, vznikla kresťanská ľudová strana. O mne liberáli-lajdáci vedeli, že som ľudák neohrozený, v kresťanskom smýšľaní nezlomný, a preto všetko možné urobili k podvedeniu mňa. Poznáš, priateľ môj, nášho láskavého a vysoko učeného slúžneho, tento boltak bezočivý, že i do domu môjho sa vtisol a podvodným spôsobom sa mi do priateľstva vstrčil. Na staré dni nie je človek dost obzretný a nepozná hneď podvodných hadov huncútske osídla. Zaplietol som sa medzi pánov a nahovorili ma, že som zostal v jejich kompánii a pri voľbe ablegátskej s nimi držal. Keď sa ku mne dotrepali, celý dom sa mi knísal, keď som sadal na vozík a mal ísť na voľbu, na

celom tele som sa triasol, vnišiel som i do búdy, vyriekol som to meno liberálovo, ale už som bol i von z nej; veď vtedy som sa najviac bál, že ma hrom zabije. Vyslobodený jako áreštant z väzenia, nehľadel som ani hore, ani dolu, nevidel som nikoho, lež bežal sem rovno k môjmu vozíku, a už z ďaleka kričal som na syna, aby zapriahal. Jako som ale vysadol na vozík, sám neviem, ohlúpel aj oslepol som. Treba mi bolo popri križi ísť. tu sa mi oči otvorily; pozrel som, ale nie smele, hlava mi zase ovisla. Začnem rozmýšľať, príde mi na pamäť professor prievidzský, jeho prednáška o karakteri a ja cítim poznove nepokoj, hryzenie svedomia a výčitky: čo si to urobil? Prídem domov stará moja kričí: «Čo ti je?» Idem ta, chytám to, beriem sa do práce: nič mi nechutí, všetko mi z ruky padá, celý som nespokojný. Sám na seba namrzený, doma nemám pokoja, pohnem sa na cestu, ale ani tam ho nenachádzam, konečne vraciam sa s cesty, prichádzam k rodisku, očujem zvon, pozrem na vežu a naraz mi príde do rozumu: pôjdem k nášmu dobrému pánkovi, dám im na svätú omšu a poprosím ich, aby sa za mňa pomodlili. Stalo sa všetko, a ešte som nie spokojný, voľačo buchoce na dvere srdca môjho a volá: «jakéhe karakteru si ty človeče?» O priateľu drahý! pri hlase a slove tomto už som myslel, že neobstojím a to trvalo dni, týždne, áno i mesiace! Jako som vtedy vyzeral, domysli si!

Konečne ma dajú náš páno volať a hovoria mi: «No Ďurko, o 1 mesiac bude zase voľba; však viete, že budú všeobecné voľby po celej krajine, či i pri týchto budete zase lajdákom, a či poctivým, statočným, kresťanským ľudákom?» Jako som to očul, centy spadly so svedomia môjho, začal som sa spokojnejšie cítiť a nevedel som dočkať tú chvíľu, v ktorej by mi popriato bolo napraviť to, čo zlého som spáchal. Vzdychal som, modlil som sa, chystal všemožne a keď prišiel deň voľby a ja som môj karakter zašpinený očistil; od vtedy vyjasnilo sa mi čelo moje, otvorily sa oči a srdce od radosti plesalo a ja keď sme vyvolili, a to jednohlasne, kresťana-ludáka volal som a i dnes volám: «Kresťania, zachovajme si karakter, náš čisto-kresťanský karakter!!» Ale priateľu môj drahý, či je to potom karakter, kresťanský karakter: tam kde Váh do Dunaja vteká tak hovoriť a kde žaby křkajú inak? Či je to... karakter, doma proti pijatike hovoriť a v súsedstve pálenicu stavať, nad čím sa i sám minister zadivil? Či je to karakter, tam pri Váhu na kresťanské Uhorsko pohár dvíhať a pri Nitre zástavu židovsko-liberálnu v ruke nosiť a v tejto peknej kompánii vodcom byť?!

Pri týchto slovách môjho úprimného priateľa, ktoré s povýšeným hlasom predniesol, ovisly nám hlavy a my zahrúžení do rozpomienok na staré blahé v Uhorsku časy, začali sme si žalostne nôtť:

Boly časy boly, ale sa minuly
A po malej chvíli minieme sa i my,
Lež keď sa predsa raz i minúť musíme,
Karakter kresťanský si ver neopustíme.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

DOPISY.

Hliník (tekovská stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Vel'actený Pán Redaktor!

Ráče byť tak laskavý týchto pár riadkov v našom oblúbenom «Kresfane» uverejniť.

Lútosťou pohnutý, opovažujem sa naším milým čitateľom dať na vedomie, že my dnešného dňa (15. júna) pochovali sme nášho vrele milovaného farára vel. pána Augustina Bogišiča. V ňom utratili sme takého duchovného, ktorý s veľkou radostou pestoval si dom Boží, ktorý pred 13. rokami bol len taký obyčajný dom: neozdobený. Po príchode nášho zosnulého pastiera a etihodného muža náš chrám Boží bol okrášlený malbou a dvoma oltármi. Zvonku ale zôkol kostola dal nasadiť pekných kvetov a stromov, tak, že keď tam človek vjde, nemôže sa tou lúbežnou vôňou ani nasýtiť. Lež vôľa Najvyššieho bola tá, že ho povolal k sebe.

Keď všetko po kostole obnovil, dal sa do druhého diela: postavil kaplnku Boľastnej Panny Marie na vrchu, vypínajúcom sa nad naším mestečkom; tá je hotová, už aj sväte omše slúžil v nej.

Na tom istom vršku dal stavať aj kalváriu, to jest križovú cestu, ktorý cieľu tomu úplne zodpovedá. Kalvária bude už onedlho hotová. Avšak, žiaľbohu, odišiel prv na večnosť, než by bol toto tak pekné dielo dokonil a tešil sa v ňom!

Náš zosnulý duchovný otec narodil sa roku 1842. Po svojom vysvätení na kňazstvo kapláňoval za 9 rokov. Potom bol farárom na Pile za 15 rokov a u nás v Hliníku za 13 rokov.

Nebožtík bol len 6 dní chorý na zapálenie mozgov. Daj mu Bože večné ľahké odpočinutie!

S úctou *Jeden z prítomných.*

Pečenice (hont. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Dôstojný Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráče nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom «Kresfane».

U nás, dňa 5-ho júna vydržoval «Katolícky Kruh» takzvaný juniáles spolu aj so školskými dietkami v hore «Hviezde» zvanej. Obecenstvo dostavilo sa v dosť peknom počte. Po zábave mali sme divadelné predstavenie. Mládež Katol. Kruhu predstavila nám veselohru: «Bol v Paríži» od T. J., poslovenčený od Viliama Paulíny Tótha, v jednom dejstve. Predstavenie vypadlo nad všetko očakávanie dobre. I herci, napriek tomu, že po prvý raz vystúpili, zaslúžia za svoju ochotu pochvalu. Herci boli nasledovní: Pavel Vlčko, predstavil Vargu; Marienka Mühl, predstavila Sidoniu; Ján Bonta, predstavil Jožka;

slečna Anička Huljak, predstavila Zuzku. Obecenstvo bolo s predstavením úplne spokojné. Ba na žiadosť panstva museli aj tie naše slovenské trávničky dva razy opakovať, začo dostalo sa im dosť potlesku a volania «éljen!» — Vďakou ale sme zaviazaní nášmu pánu učiteľovi, že našich ochotníkov tak dobre nacvičil, pofažne aj rodičia môžu byť hrdí na tak vtipnú čelaď, keď je vtip mládeže našej tak nádeje plná! Hudbu sme nali našu domácu, počtom 16, ktorá do dvoch po polnoci hrala, že to až len tak hučalo.

Ku koncu ale v mene panstva a nášmu Kruhu blahoželanie vyslovil rim. kat. pán učiteľ Bátorovský. My ale s druhej strany všetkým tým, ktorí náš juniáles svojou prítomnosťou poctiť ráčili, a či väčšiu, obef priniesli, voláme z hĺbky srdca: Pán Boh zaplať!

S úctou *Michal Kočíš, pokladník.*

Lokca (cravská stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Mnohovážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráče nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom «Kresfane».

V našej lokcanskej škole sú dve učebné sily, na ktoré jeden každý občan je a môže byť hrdý. Tieto slachetné dve duše: blahorodá slečna Irma Solgovič, učiteľka a blahorodý pán Jozef Jelenčík, učiteľ a organista konajú vnútornú živú missiu na poli výchovy našich dietok. Nechcem príliš urážať ich skromnosť a preto len vonkajším šírením nášho examenu chcem obecenstvo na ich usilovnosť a obetivosť upozorniť.

Dňa 12. júna t. j. v nedeľu po službách Božích dôst. pán farár Andrej Čižmár, predseda školskej stolice pri veľkom počte našej intelligencie a veriacich slávnostnou a oduševňujúcou rečou otvoril zkušku v školskej budove panny učiteľky. Po zápalistej reči dôst. pána farára vel. pán kaplán a katecheta Florián Tománek držal zkušku z náboženstva, ktorá sa skvele vydarila, bo nebolo dieťaťa, ktoré by nebolo vedelo na otázky smeľe a zreteľne odpovedať. Ku tomuto prospechu svojou všestrannou usilovnosťou a pozornosťou i p. učiteľka prispievala. Poznamenávame však ďalej, že len teraz sme boli prekvapení nad tou slušnosťou dietok, ktorú jej ony preukazovali. Radosť naplnila srdcia naše, vidiac to utešené písmo; slyšiac to obdivuhodné čítanie a ráťanie 6—7-ročných defúreniec! Slovom dietky naše neočakávaný výsledok ukázaly prítomnému obecenstvu. Začo sláva a vďaka prislúcha našej ctihodnej p. učiteľke.

Podobné prekvapenie nás čakalo aj v druhej, spanilými kvietkami ozdobenej škole pána učiteľa, kde nás žiaci i rečami vítali. Takej zkušky sme ešte nevideli. — V prvej triede gymnásialnej nevedia viac — vraveli prítomni intelligenti. Samo sebou sa rozumie, že sme všetci blahoželali a vďaky vyslovili nášmu usilovnému a milovanému pánu učiteľovi. Nech za to všemohúci Boh ešte mnoho rokov živí!

Vy však rodičia, ktorí ste sa radovali vaším dietkam, ktorí poznáte význam veľký vnútornej missie vo výchove

mládeže, podajte ochotne neunavným učebným silám svoju pomocnú ruku. Takí buďte, aké chcete mať dietky. Kázeň rodičovská, a čo by jak prísna bola, keď rodičia žijú v nekázni, pre deti má taký význam, ako výčin každej surovosti. Dobré a ustavičné príklady sú potrebné mládeži, preto že dal Bob defom chtivosť ku konaniu všetkého, čo vidia druhých konať, takže keby sa mladému dieťaťu nikdy nič nerozkazovalo a neoznamovalo, len keď ono vidí a počuje čo iní konajú, zvykne to tiež týmže spôsobom konať; to je nepremeniteľnou zkušenosťou stvrdené. Preto v dome, kde sú dietky, je treba až veľmi veľký pozor dať, aby sa nekonalo nič, čo by bolo proti cnosti.

Čiňte takto a vychováte dietky vlasti a národu prospešné. Daj Bože!
Prítomný na zkuškach.

Ian a jeho pestovanie.

Podáva *Spadovský.*

(Dokončenie.)

Kedy Ian trhať a ako ho močiť.

Príčinu močenia Ianu mnohé gazdinky ani z ďaleka neznajú. Nuž a to má vedieť každá, že vlákno je ku pazderovému stebľu akousi klejovitou materiou, miazgou prilepené. Keď sa táto miazga odstráni z pod vlákna, vlákno samo odstane. Je to taká miazga, ako na odmäknutej vrbe medzi drevcom a kôrou. Ponevác táto miazga má v sebe cukrovinu, ktorá prijdúc do potyku s vlhkým a teplým predmetom, začne kysnúť, ako kapusta v sude a následkom kysnutia tam, kde je Ian namočený, vystupujú bubliny, peny ako i na kapuste. Keď prestane kysnúť, prestanú bubliny. Ian po vykysnutí dostáva slzkú kožu. Nevyberie-li sa z močidla Ian v čas príhodný, keď tá miazga vykysla, čo sa stane? To, že penevác i vlákno v sebe má v istej miere tú miazgu i ono, to vlákno začne kysnúť, rozkladať sa na lučebné prvky. Také zksnuté vlákno trati pružnosť a trhá sa. Ian je pokazený. Teda gazdinky dajte pilný pozor na močenie Ianu.

Ešte jedno. Aby vás tí slúžnovci pre močenie Ianu neprenasledovali. Bo majú pravdu: voda z močidla je škodlivá zdraviu. Ryby od nej podochnú. Ďalej, aby ste nemuseli lietat ďaleko do močidiel, dám vám radu, ako si máte močidlá praktične pri dome zariadiť. Máte súd z kapusty pre dobitok. Do neho pokladte hore koncom Ian, nalejte z potoka vody a močidlo je hotové. Ian v teplej vode vymočí sa i za 4—5 dní. Alebo máte truhlicu, kisňu, zakopme ju do zeme dakde pri dome, omažte hlinou, nalejte vody, keď nevytečie, namočte Ian a je po paráde. Alebo kde jest príhodné miesto, nech obec sriadi močidlo. Vykope sa štvorhranná jama, kresanými drevami sa obloží tak, ako sa robí hať, napustí sa voda a močidlo 8 siah dlhé a 5 vysoké, i pol výšky je dosť pre celú obec na roky a roky. Trova je malá, len treba sa postarať; dreva jesto a tesár sa len najde.

Ian ako odmoknúť, hneď s ním von čo budú aš

hromy byť. Ak sa deň nechá ďalej, začne potom vlákno kysnúť.

Ian, keď sa z močidla vyvlečie, sa umyje. Ztratí na váhe a sa vyriadkuje aby uschnúť a aby sa na slnci vybielil. Keď je dobré slnko, tu ho ešte niektoré gazdinky kropia ako plátno, alebo aspoň obrátia na druhú stranu. Na riadku stojí 10—12 dní. Niektorá gazdinka chce s tým nahradiť to, čo močidlo neurobilo. To sa ale nedá. Ian sa na riadku nevymočí, ale skorej zhnije, ak sa neobráti po jednej strane.

Toto je, čo o Iane máte vedieť. Ja sa radovať budem, keď sa to dobre naučíte. Mnohým gazdinkám sa to zide. I tie, čo vedia s Ianom zaobchodiť, najdu v tomto článku aké-také poučenie. O to vás prosím, Ian nevypúšťajte zo svojho hospodárstva. Zhotovujte si sami z neho odev. Z Ianového plátna ušitá odev je mocná, zdravá a dobrá. Nie je to panské, nosí-li dakto mušlienovú košelu, veru nie; ale to na dobrého gazdu a gazdinu ukazuje, keď ona na handry fabričné krajiara nevydá, ale si to doma zhotoví. Nehovorte, že to draho padne. Viete, že tri kilá zasiateho Ianu je dosť pre dom na bielizeň, za ktorú by ste vydali najmenej 20 korún. Keď sa groš za plátno nevydá, ale doma robí, to je hotový zárobok. Robota kolo Ianu pripadá práve v taký čas, keď inej práce v poli niet.

Odkazy redakcie.

J. F. v Š. T. Otázne knihy dostanete v nakladateľstve Jos. R. Vilímka v Prahe. Spalená ulica č. 13. Napíšte zreteľne, akú chcete a on Vám ju zašle. Tak podobne aj té druhé, s ktorých v slovenčine ešte ani jedna nevyšla.

Velp. Št. J. v L. Adresu zdelili sme Vám na dopisnici.

Š. Kabát Tek. K. Nuž či aj u Vás máte takého duchovného, ktorého tiež len na slepo musíte poslúchať? Či nevie Vám v tejto veci pomôcť? Ako že je to? Keď ste už na tolko pokročili, tak škoda by bolo toho sa ponechat. Nie sa čo obávať, ale len ďalej a ďalej vo veci napredovať.

Sr. J. v P. Takej školy v Budapešti niet. Vam bude najlepšie, keď obrátite sa na gazdovský spolok v Nitre (Nyitramegyei Gazdasági Egyesület). Tam Vam obstarajú miesto na zimu do takej školy. Bude Vám to aj blízko aj lacno.

S. A. v Pr. To sa Vám traťuje veľmi rozumný zať, keď žiada, aby sa jeho «budúca mladučká panička» predovšetkým naučila variť, šiť, aby bola vzdelaná a k tomu ešte aby znala aj maďarskú reč. Nuž milý priateľu! to zameškané sa Vám len tak dá nahradiť, jestli Vám na ňu nevystáva nakladať; lebo to už i sám viete, že také väčšie dievča do školy dať by bolo s veľkými taškostami Vám spojené a preda sa všetkému nevyučí; preto najlepšie urobíte, keď ju dáte niekde ku dobrej kresťanskej rodine na maďarský vidiek, kde týmto veciam aj bez jkól sa vyučí.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielať peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Májové kvety, čili nábožné rozjímanie o blahoslavennej Panne Marii. Spracoval Fr. Sasinek. Vydal Fr. Richard Osvald. Cena 80 hal. Dostať: Fr. Richard Osvald, správca fary, Tepla (Lenge) o. p. Bělábánya.

U redakcii: «Posol Svätého Antona», Budapeš, VIII., Szentkirályi-u. 28 dostať tieto knižky:

1. «*K čomu vedie opilstvo?*» Poslovenčil Andrej Hladký. Cena 12 halierov.

2. «*Chlieb Svätého Antona.*» Zfotografoval Zaosek. Cena 12 halierov.

3. «*Trnavský bál*», veselá rozprávka, a «*Dva Listy*». Napísal Zaosek. Cena 12 halierov.

4. «*Historia Drotára*». Nakreslil Zaosek. Cena 12 hal.

5. «*Slovo ku kresťanským robotníkom*». Napísal Edvard Sándorfi. Cena 16 halierov.

Pútnické miesto: Višnové. Sostavil J. Buday. Vydal Alexej Frátrik, farár vyšnovský. Cena 10 halierov.

Jako sa spovedá rozumná mládež? Duševné zrkadlo. Vydáva Redakcia «Posla božsk. Srdca Ježišovho». Cena 10 hal. Pre knižku takto píše: Redakcia «Posol božsk. Srdca Ježišovho» Trnava, (Nagyszombat).

Knihvedenie pre gazdovsko potravné a úverné spolky. Cena výtisku viazaného, franko 1 kor. 60 halierov. K dostaniu u pôvodcu Štefana Janovčík, farára v Likavke o. p. Rózsahegy. — Táto knižka je praktične zostavená a osožná pre tých, ktorí potravné spolky spravujú. Potravným spolkom ju vrele odporúčame.

«**Posol božsk. Srdca Ježišovho**» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 halierov.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychádzajúci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadať budete. Adressujte takto: «*Posol Svätého Antona*» Budapeš, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Jadro nábožných výlevov. Kniha modlitebná pre každého katolíckeho kresťana s katolíckym spevníkom. Spísal Andrej Radlinský. Nákladom Spolku Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. výt. 1 kor. 49 hal., viaz. v koži s mramorezom 2 kor. 40 hal., v koži so zlatorezom 2 kor. 60 hal., a chagr. so zlatorezom a spínkov 3 kor. 20 halierov.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podie-

lovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena výt. 60 hal. Knižočka formátu malej 8-o na 138 strankách s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a praktický. Za touto knižočkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlivo pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zostali, odporúčame čo najvrelejšie túto dobrú knižočku priateľom ľudu do pozornosti.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XVI. číslo 5. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Život blah. Krescencie, člena tretieho radu sv. Františka. Velice milý a podivuhodný život na 50 stranách s 10 peknými obrázkami. Vydáva redakcia «Posla b. Srdca J.» v Trnave (Nagyszombat, Pozsonym.) Cena: 12 krajciarov (24 halierov) krem pošty. Odporúčame ju všetkým, menovite údom III. radu sv. Františka.

Život sv. Alfonza Rodrigueza S. J. Vydáva «Posol božského Srdca» v Trnave (Nagyszombat). Cena 30 halierov.

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 halierov.

Dejiny milostného miesta Blahoslavennej Panny Márie veľko-topolčanskej. Spísal Jozef Haverla, obetujúci kňaz. S odobrením ostrihomskej hlavnocirkevnej vrchnosti Z maďarského preložil Jozef Buchta, nitra-bojnanský kaplán. K dostaniu je v kníhtlačiarňi Juliusa Zhorellu vo Veľkých Topolčanoch.

Malé Hodinky k úcte najsvätejš. Srdca Ježišovho. Vydáva Redakcia «Posla božsk. Srdca Ježišovho» III-tie vydanie, v Trnave (Nagyszombat), cena 4 haliere.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov.
Pšenica: tiská K. 7·85—8·40, peštianska K. 7·80—8·35, belehradská K. 7·80—8·40, banátska (76 kilogramová) K. 7·65—8·10. — *Raž:* K. 6·20—6·45. — *Jačmeň* na krm K. 5·70—6·00. — *Ovos:* prvotriedny 5·05—5·70, druhotriedny 5·30—5·45. — *Kukurica:* K. 5·10—5·20. — *Repica:* K. 10·35—10·55. — *Prosó:* K. 5·30—5·40

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	13·40	12·80	12·20	11·60	11·20	10·80	10·20
			č.	7	7½	8	
			K.	9·00	8·00	5·60	

Otruby: K. 4:30, hrubé K. 4:30.

Datelinové semä: lucerna K. 55:00 do 60:00 za 50 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 4:00—4:40, žlté K. 4:60—6:00 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely *bôb*: K. 7:75—8:00, tmavý K. 6:50—6:80, drobný K. 8:50—9:00, tarkavý K. ——. **Hrach:** K. 12—13:00. — **Šošovica** veľká čistá K. 14:00—15:00. — **Konopné semä:** K. 9:00—9:25. — **Lanové semä:** prima K. 12:90—13:00. — **Rasca:** K. 29:00—30:00. — **Mak:** sivý K. 24:50—25:00, modrý K. 26:00—27:00. — **Ladník:** K. 7:00 do 7:50. Všetko 50 kilogr.

Koloniálny tovar: **Cukor** rafinovaný K. 69:00—69:50, kockový K. 71:00—71:50, kandis biely K. 72:00, žltý K. 68:50 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Petrolej: a erický (*) vo veľkom K. 46:00 prima ruský (***) K. 43:00 za 50 klgr.

Lekvár: srbský (1903) K. 14:25—14:50, slavonský (1903) K. 14:25—14:75 za 50 kilogr.

Slivy: bosenské (120 kusové) K. 20:50 do 20:75, srbské (80—85 kus.) K. 20:00—20:50.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 151:00 do 152:00. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden barill 43:00—44:00.

Sviňská masť: budapeštianska K. 64:00 do 64:50.

Slanina: vidiecka K. ———— mestská 3 kusová K. 54:50—55:00 za 50 klgr.

Do 500 zl. mesačne

(a to len ako extra zárobok) môže každý ľahko, statočne a bez všetkých útrat zarobiť. Pošlite a to hneď Vašu adresu pod S. K. 163 na

Kanceláriu oznamov Steinhausen

Karlsruhe (Baden) Amalienstrasse.

Polovlnené sukne v rozmanitých farbách, dobrej jakosti 1 kus po 65—70 kr. **detské sukienky** 20 kr. **dobierkou zasiela: ADOLF JELINEK** v Lisku, p. p. **Jimramov Morava**. Tovar, jestli sa nehodí, príjmem nazpät a peniaze prinavrátim. Nespokojnosť je vylúčená.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenné a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Peniaze „mnoho“ peňazí!

mesačne môže 1000 K každý bez zvláštných vedomostí a bez výloch snadne a poctive zahľadať. Jestli zašlete hneď svoju adresu pod zn. «E. 806.» anoncn. oddeleniu

«Merkeru», Mannheim, Merrfeldstrasse (Badensko).

V mojom údenárskom závode vyše 20 rokov jestvujúcim dostane sa nielen bravčové mäso, masť a Kanina, ale aj chrenovky, frankfurtské, parížske, salámky, taktiež šunky údené aj varené

Valentin Kmetty, údenár,

v Trnave (Nagyszombat) na mäsiarskom námestí.

Treba žiadať

vo vlastnom záujme

Pôvodnú Kathreiner

Kneipp sladovú kávu

len v bálíkoch ochranným znakom farára Kneipp a menom Kathreiner opatrených, chraňme sa nadevšetko jakékoľvek bezcenné napodobnenia odobierať.

04.11/d

Na 60-dňovú próbu

pošlem **Anker-Nickel-Roskopf-Patent-Remontoir** vreckové hodinky poštovou dobierkou za

2 zl. 50 kr.

Pri objednávke 3 kusov kus po 2 zl. 25 kr. Pri šesť kusoch po 2 zl., zavážujem sa, na žiadosť, behom 60 dní peniaze nazpät vrátiť. Ku každým hodinkám retiazka a ozdoba zdarma.

Najlepšie a najlacnejšie hodinky ku prácam. 10.000 kusov s najlepším uspokojením je v úžitku. Za dobre chodenie 8 ročná písomná záruka. — Jediný rozosielaťel' poštovou dobierkou je výlučne I. V. A. z hlavného skladu **roskopf hodinkovej fabríky LEO LATEINER, Wien, I., Fleischmarkt 17—42**. Mój cenník, ktorý viac než 500 vyobrazení obsahuje, rozličných hodín zlatých a strieborných predmetov, na žiadosť zdarma a franko zašlem.

Na 30-dňovú próbu

zašlem každému nové, **Mayer-sústavy Anker-Nickel-Roskopf-Patent-Remontoir** hodinky, s peknou retiazkou a schránkou za 2 zl. 50 kr. poštovou dobierkou. Tri kusy 6 zl. 75 kr. šesť kusov 12 zl. — Najpríhodnejšie hodinky do práce pre jedného každého. S ročnou písomnou zárukou. V páde

nezodpovedania, peniaze sa nazpät vrátia. Objednať možno len v hlavnom sklade spojenej dielne na hodinky Roskopf

Leopold Mayer,

cis. a kráľ. spolahlivý a statočný zaopatrovateľ

Vieden, XIV., Maria-hilferstrasse 187/P.

Chraňme sa od padelateľov.

VEĽKÝ KRACH!

V New-Yorku a v Londíne nešialani ani európejskú suchť zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

6 kusov veľmi fajnové stolové nože s opravdivou anglickou klingou
6 kusov amerického patentovaného striebra vydlčky,
6 kusov amerického patentovaného striebra jedáci ližice,
12 kusov amerického patentovaného striebra kávové ližice,
1 kus amerického patentovaného striebra polievkovú ližicu,
1 kus amerického patentovaného striebra mliekovú ližicu,
6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne,
2 kusy imponantné stolové svietniky,
1 kus ľajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl. koštovali a včel len 6 zl. 60 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farbu aj 25 rokov udrží začo ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento

neni kamstvo

zavazujem sa bár komu, komu sa náradie nepačí peniaze späťky dať. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je,

d'alej do každej lepšej domácnosti príliž je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentovaného striebra závod!

Viedeň, II., Rembrandstrasse 19B Telefon 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v posaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov:

S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Kolozvár barón Bánffy jeho exell.
S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.

Zasielku s jedácim servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentovaného striebra pošl'ú.
Bozovité, Kr.-Sörénska st. S. Keresztes hlavný slúžny.

Páni hospodári!

Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firmam nám nepriateľských drahsie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mláčacky s oceľovými guľčikovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu

ľahšie, než ktorékoľvek

iné. Zentúre dla naj-

novších modellov. **Zlep-**

šené rajtáre. Výborné

sečkovice americk-

ského a anglického sy-

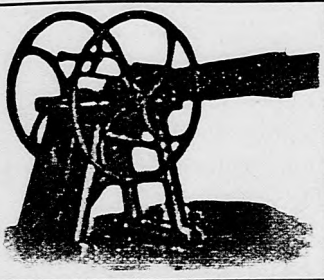
stému. **Triery.** Strú-

hadlá na burgynú. **Stro-**

je na siatie. **Pluhy,**

brány. **Stroje na re-**

zanie kapusty. **Mač-**

kadlá na syr, borievky a na hlynu. **Zeľzné man-**
gle na prádlo, **decimálne váhy** a stroje na lá-
manie stromovej kôry.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

MICHAL TRESKON, fabrikant hospodár-

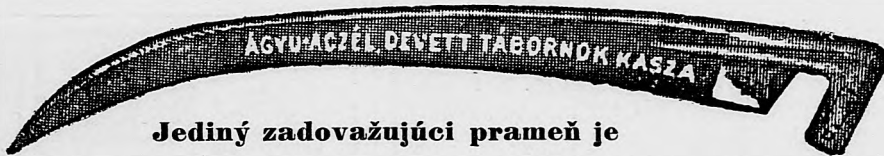
v Bytči (Nagy-Bittse).

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená zhotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všetko, čo sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-É,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Ceny kosa generála Devetta z delovej ocele sú:

65	70	75	80	85	90	95	100 cm.
95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 15 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generala Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí. Pravá novota! Vyznačená koša zťahujúcim kľúčom 20 kr. Diadal náčinie ku nakutín, kladivko, a penka 85 kr. Amergansky brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepší 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzáctnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciarov. Cenná britvová pošva zdarma.